

GERDA VAN WAGENINGEN

Roman

Dostie

Een veilig toevluchtsoord,
een nieuwe toekomst

DOSTIE

Gerda van Wageningen

Dostie

Schouwen-trilogie deel 1

Uitgeverij Zomer & Keuning

ISBN 9789401907439
ISBN e-book 9789401907446
NUR 344

© 2016 Uitgeverij Zomer & Keuning
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Omslagontwerp Liesbeth Thomas, t4design

www.romanserie.nl
www.gerdavanwageningen.nl

Alle rechten voorbehouden

Sommige boerderijen hebben een naam, andere niet. Die worden gewoon de hofstede genoemd. In het Zeeuws spreekt men dat uit als 'd'ostie'. Zo ook in mijn familie. Ik heb er de eigennaam Dostie van gemaakt.

Gerda van Wageningen

‘Ik kan niet meer. Ik kan echt niet meer. Zo moe.’ De vrouw met het grijze piekhaar zakte pal voor de voeten van Arjaan van der Velde in elkaar. Hulpeloos keek de boerenzoon om zich heen. Een blonde jonge vrouw snelde meteen naar hem toe, gevolgd door een jonge man. Vreemden, want hij kende hen niet, maar vandaag deed dat er niet toe.

‘Ik ben Sonja Goemans,’ stelde de vrouw zich voor. ‘En dit is mijn neef Leen. We zijn hierheen gekomen zodra we hoorden over de ramp in Antwerpen. Wat is er met haar?’ vroeg ze toen, zichtbaar van streek door alles wat er om hen heen gebeurde. ‘Is ze flauwgevallen?’

‘Misschien is ze wel bewusteloos geraakt,’ zei Arjaan. ‘Ik heb er geen idee van. Al die stakkers hebben iets vreselijks meegemaakt en de meesten van hen hebben al een hele tijd nauwelijks te eten gehad.’ De jonge kerel streek met zijn hand door zijn weerbarstige haar.

Sonja aarzelde slechts kort. ‘Daar is een boerderij, laten we haar daarheen brengen.’ Ze trok haar neef aan zijn mouw. ‘Help deze meneer even een handje, Leen.’

‘Die boerderij daar is van mijn broer Anton,’ zei Arjaan. ‘Anton van der Velde. Ik heet Arjaan en ik woon daar ook. We wonen maar net over de grens, dus hier komen veel vluchtelingen terecht.’

Leen knikte zwijgend en pakte de vrouw, die weer een beetje bij haar positieven begon te komen, onder haar schouders op. ‘Wacht, daar staat een kruiwagen,’ zei hij. ‘Daar zet ik haar in.’

Arjaan van der Velde hielp mee. Even later reed de boerenzoon met de vrouw in de kruiwagen weg.

Leen knikte naar Sonja. ‘Loop maar even met hem mee. We zien elkaar later wel weer bij de haven. Als die vrouw weer bij haar positieven komt, kunnen we haar misschien meenemen. Dan kan ze bij jullie op de boerderij een beetje bijkomen van de verschrikkingen.’

Ze aarzelde slechts kort en ging toen in een sukkeldrafje

achter Arjaan van der Velde aan, die met verrassend verende stappen de kruiwagen met de onbekende vrouw erin voortduwde, alsof hij nooit anders had gedaan.

Overal, werkelijk overal, zaten of lagen mensen in de berm van de wegen en paden, hier in Zeeuws-Vlaanderen, vlak bij de grens met België en vlak langs een weg die naar Antwerpen leidde. Allemaal onbekenden waren het, die verslagen en uitgeputte mensen. Allemaal Belgen. Sommigen hadden nog geprobeerd wat huisraad of kostbaarheden mee te nemen, een enkeling had zelfs wat te eten bij zich. Maar het leek wel of de meesten halsoverkop gevlucht waren, zonder ook maar iets mee te kunnen nemen.

Sonja begon zelfs een beetje te hijgen, maar de man voor haar keek niet op of om. Gelukkig was het niet ver. Hij reed de vrouw, die probeerde overeind te komen, maar meteen weer terugviel in de hobbелende kruiwagen, zo door de openstaande deuren van de deel de boerenschuur in. Achter hem bleef Sonja aarzelend staan in de deuropening. Er was al een aantal mensen daarbinnen, zag ze, waaronder twee huilende kleine kinderen. Ze begreep dat die hoorden bij twee nog jonge ouders. De vrouw van het stel staarde haar nu met grote angstogen aan. Haar bolle buik sprak boekdelen: de bevalling zou niet lang meer op zich laten wachten!

De oudere vrouw werd eindelijk uit de kruiwagen geholpen, maar ze kon amper op haar benen blijven staan.

‘Ga hier op het stro zitten,’ bromde Arjaan van der Velde. ‘Mijn schoonzuster zal u zo iets te drinken geven. Ik moet weer terug, ik...’ Hij draaide zich om en keek toen Sonja recht in de ogen. Hij leek een beetje verbaasd dat zij was meegekomen. ‘Neem me niet kwalijk,’ zei hij, en hij stak een hand uit die niet bepaald schoon meer was. ‘Welkom. Misschien kunt u mijn schoonzuster helpen? Ik werk als knecht bij mijn oudere broer. Sinds gisteren worden we overspoeld door mensen die op stel en sprong op de vlucht zijn geslagen na het bombardement op Antwerpen. Ze hebben alles achter moeten laten om aan de verschrikkingen te ontsnappen. Gisteren waren het nog de geluksvogels, naar verhouding

dan. Toen kwamen de eersten, degenen die met een paard-en-wagen konden vluchten, of een plekje konden bemachtigen op een schip. Tegen betaling meestal. Zou je die kerels niet? Profiteren van andermans ellende? Alleen was op de schepen al binnen de kortste keren geen plekje meer te krijgen. De meesten moesten te voet. Die komen nu in een eindeloze stroom de grens over; doodmoe, uitgeput, hongerig en helemaal van streek door wat ze daarginds hebben moeten meemaken. Maar waar komt u eigenlijk vandaan? Komt u van Breskens of soms uit Terneuzen?’ Zijn bruine ogen namen haar onderzoekend op.

Ze beseftte dat Arjaan dit praatje gebruikte om even wat uit te rusten. Hij zag er moe uit, net als de meeste vluchtelingen.

‘Schouwen,’ antwoordde ze toen. ‘Schouwen-Duiveland. Wij wonen in een dorp vlak bij Zierikzee, om precies te zijn. Zoals ik eerder al zei, ben ik samen met mijn neef gekomen. De eerste vluchtelingen kwamen vanmorgen per schip aan toen we in de stad waren en ze vertelden verschrikkelijke verhalen. Ze worden eerst naar de concertzaal in Zierikzee gebracht en vandaar wordt geprobeerd hen in de omgeving onder te brengen of ze door te sturen naar Rotterdam, omdat het er zo veel zijn. Leen wilde met het schip mee terugvaren om te komen helpen en hij zei dat ik mee moest komen. Er waren namelijk verschillende gewonden onder de mensen die aankwamen, dat hebben we zelf gezien. Ik heb anderhalf jaar lang voor verpleegster geleerd in een ziekenhuis in Rotterdam, misschien kan ik helpen. We hoorden verhalen over de grote aantallen vluchtelingen die nog onderweg waren en...’ Ineens kwam ze niet meer uit haar woorden, zo vorsend keek hij haar aan.

‘Kom maar even mee naar binnen,’ zei Arjaan. ‘Mijn schoonzus kan je iets te drinken geven, en dan kun je misschien even naar die stakkers in de schuur kijken. Wie daar toe in staat is, moet verder.’

‘Ik zal kijken wat we kunnen doen. En iets te drinken zou fijn zijn.’ Ze had dorst, bovendien moest ze ontzettend nodig

plassen. Daarbij was ze geschokt door wat ze allemaal had gezien in de afgelopen paar uur, terwijl ze in haar verpleegsterstijd toch wel het een en ander aan menselijke ellende had meegemaakt.

Naast elkaar staken ze het erf over naar de keukendeur die hij als een echte heer voor haar openhield, zodat ze naar binnen kon gaan. 'Sjaan, er is weer een nieuwe. Een oudere vrouw die totaal uitgeput is.'

Sonja keek nieuwsgierig om zich heen in de keuken van de haar onbekende boerderij.

Een vrouw met rood krulhaar keek haar onderzoekend aan. 'En dit is?'

Ze stak opnieuw haar hand uit. 'Sonja Goemans.'

'Ze is verpleegster,' zei Arjaan.

'Nee nee, dat nu ook weer niet. Ik heb er wel anderhalf jaar voor geleerd en wilde het graag worden, maar....' Toen kon ze ineens niet vertellen over het grote verdriet dat hun eigen gezin had getroffen. 'Er kwam iets tussen,' ging ze daarom verder. Ze moest even slikken voor ze in staat was verder te gaan. 'Ik woon met mijn ouders op een boerderij een paar kilometer bij Zierikzee vandaan. Mijn neef Leen helpt ons daar sinds... hij helpt mijn vader als knecht. We waren vanmorgen juist voor een paar boodschappen naar de stad gegaan, en toen zagen we dat er een afgeladen schip aankwam. De schipper wilde meteen terugvaren om nieuwe mensen op te halen. Omdat jullie hier die niet allemaal onderdak kunnen verlenen. En...' Nu werd ze zelf toch wat slap in de benen en ongevraagd plofte ze op een van de keukenstoelen neer. 'Mag ik hier misschien even naar de plee?' verzuchtte ze terwijl ze rood werd van verlegenheid.

'Daar.' Sjaan knikte naar de deur waardoor ze zojuist naar binnen was gekomen. 'Heb je eigenlijk wel iets gegeten of gedronken, sinds je zo onverwacht op avontuur ging?'

'Nee.' Sonja schudde het hoofd, terwijl ze al opstond om zo snel mogelijk haar blaas te gaan legen. 'Maar dat geeft niet, die stakkers daar hebben al veel langer niets meer

gehad.’ Ze snelde de keuken weer uit, in de aangewezen richting, en stapte even later met een groot gevoel van opluchting weer naar binnen.

Sjaan glimlachte en zette kordaat een grote, gevulde koffiekom voor Sonja neer. ‘Opdrinken. Ik ga de vrouw in de schuur ook iets brengen en dan moet Arjaan maar zeggen wat er moet gebeuren met de stakkers die nu hier zijn. Waar Anton is gebleven, weet ik niet.’

‘Die is ook helpen,’ liet haar zwager weten, die zelf ook de tijd nam om wat te eten en te drinken en ondertussen iedere keer stiekem naar Sonja keek.

‘Ze kunnen misschien mee op een schip,’ dacht Sonja hardop. ‘Het zijn nu zeven mensen, die bij jullie in de schuur zitten, zag ik. Als we hen bij het schip weten te krijgen, nemen wij ze mee en kunnen ze bij ons op de boerderij afwachten wat er verder gaat gebeuren.’

Arjaan knikte. ‘Dat zou mooi zijn. Hier kunnen ze niet langer blijven, want er komen er steeds meer. Heeft Anton niet gezegd waar hij heen ging?’ wilde hij toen van Sjaan weten.

Deze schudde het hoofd. ‘Hij heeft al een wagen met vluchtelingen naar de haven gebracht, maar is nog steeds niet terug. Als hij straks terugkomt, kunnen deze mensen mee, en jij ook.’ Ze knikte naar Sonja. ‘Als Arjaan jullie tenminste wegbrengt, want Anton zal zo langzamerhand wel doodop zijn. Als hij terugkomt moet hij iets eten en even uitrusten. Hij is al uren weg. Hier, meisje.’ Het klonk bijna moederlijk. ‘Eet ook een boterham.’

Sonja kreeg een dikke snee wittebrood toegeschoven, weliswaar zonder iets erop, maar ineens beseftte ze dat de gebruikelijke etenstijd allang voorbij was, terwijl ze geen idee had wanneer ze weer iets zou kunnen eten.

Een kwartier later liep ze terug naar de plek waar ze haar neef had achtergelaten. Ze moest even zoeken eer ze hem vond. ‘Kom mee, Leen,’ zei ze toen, en ze vertelde hem wat er op de boerderij daarginds was afgesproken.

‘En deze twee oude mensen dan?’ hakkelde de jongeman

verdwaasd. Ook hij moest honger hebben, besefte Sonja. ‘Kom maar mee. En neem die mensen ook maar mee.’

Het waren nu dus al negen mensen, dacht ze ondertussen. ‘Ze krijgen daar wat te eten en te drinken,’ vertelde ze. ‘Ze worden straks met paard-en-wagen naar de haven gebracht, want het is te ver om te lopen nu ze zo uitgeput zijn. Wij kunnen ook mee terugrijden. We nemen ze mee naar de boerderij tot er meer duidelijkheid is gekomen over wat ons nog te wachten staat.’

‘Laten we hopen dat we vandaag nog een schip vinden dat ons naar Zierikzee terugbrengt,’ zei Leen vertwijfeld, duidelijk niet erg zeker van zichzelf. ‘Het duurt in dit jaargetijde niet lang meer eer het donker wordt. De schipper met wie wij mee gevaren zijn, is immers bijna direct weer vertrokken met opnieuw een volle lading wanhopige mensen aan boord.’

Sonja knikte en dacht aan het geld dat ze nog in haar beurs had. Ze hoopte maar dat het genoeg zou zijn om desnoods voor een paar plaatsen aan boord te betalen. Het was erg om zo praktisch te moeten zijn op een moment als dit, maar er waren altijd mensen die probeerden een slaatje te slaan uit de ellende van een ander.

Sonja liep voorop. Ze werd op slag verlegen toen ze onderweg Arjaan weer tegenkwam. ‘Dit is mijn neef Leen, meneer Van der Velde: Leen Goemans.’

Haar neef droeg op zijn rug een bejaarde man, die zo moe was dat hij niet meer kon lopen. Diens eveneens bejaarde vrouw oogde gezonder, maar leunde wel op een stevige tak, die zij ergens onderweg gevonden had en die haar nu hielp om overeind te blijven. Leen keek de andere man vorrend aan. ‘Deze twee mensen krijgen bij u wat te eten en te drinken, volgens Sonja. En ze kunnen daarna mee naar de boerderij van Sonja’s vader. Ik werk daar als knecht, sinds...’ Een blik van zijn nicht deed hem plotseling zwijgen.

Arjaan fronste zijn wenkbrauwen. ‘Wel, hier zijn er zo veel, wie kan moet verder om weer plaats te maken voor

anderen. Ze blijven immers maar komen, en wie weet hoeveel er nog onderweg zijn!’

‘Ze reizen vandaar met stoomtrams en schepen zo veel mogelijk verder,’ vertelde Leen ondertussen. ‘Ze komen niet alleen hier over de grens, maar overal waar water of een weg is.’

Arjaan liep met hen mee terug en ondersteunde de oude vrouw. De oude baas op Leens rug had zijn ogen bijna dicht en zijn ademhaling kwam met horten en stoten. De man was domweg te moe om nog maar iets te kunnen zeggen.

‘Ook over de grens met Brabant trekt een vluchtelingenstroom, heb ik gehoord.’ Leen kon er maar niet over ophouden, over alles wat hij de afgelopen uren had gehoord. ‘In de nacht van woensdag op donderdag is het bombardement begonnen, vertellen de mensen. Er verschenen zeppelins boven de stad die maar bommen bleven gooien. Huizen en, erger nog, de petroleumtanks vlogen in brand. Op de kade aan de Schelde verdrongen zich al snel duizenden mensen, in de hoop een plaatsje op een schip te kunnen bemachtigen. Wie niet anders kon, ging uiteindelijk maar lopen. Alle kanten op, als ze maar weg konden uit de brandende hel waarin de stad was veranderd.’

Terug op de boerderij begon de oude baas hartverscheurend te huilen. Hij zakte meteen door zijn knieën toen Leen hem van zijn rug liet zakken, zodat Arjaan hem moest helpen om op een paar balen stro te gaan zitten. Maar ze kregen hete koffie en eveneens een snee brood zonder iets erop. Even later kregen ze te horen dat ze, als ze een klein beetje op verhaal gekomen waren, met paard-en-wagen naar de haven werden gebracht, waar ze mee konden varen naar Schouwen-Duiveland. Hier werden ze voorlopig opgevangen op de boerderij van de ouders van deze jonge vrouw, die was gekomen om hen te helpen.

Een echtpaar van middelbare leeftijd zei dat ze liever naar Tholen gingen, waar de vrouw een achternacht had bij wie ze hoopte terecht te kunnen. Ze konden in ieder geval meerijden tot aan de haven, werd besloten. Dan kwam er hier in de

schuur weer plaats voor anderen, die nu nog langs de weg zaten en anders misschien wel de nacht in de openlucht door moesten brengen.

Sonja fluisterde met de hoogzwangere vrouw, keek naar de wonden die sommige van deze mensen hadden en maakte ze schoon, zo goed en kwaad als dat kon. De twee kinderen hadden pijnlijke schroeiplekken en een paar brandblaren opgelopen van rondvliegend puin. De oude vrouw die Arjaan in de kruiwagen hierheen had gereden, was een paar keer gevallen en haar knieën lagen open. Ze kreeg van Sjaan een oud en versleten, maar wel brandschoon laken, dat ze aan repen knipte en dat ze voorlopig als verband kon gebruiken. De brok in haar keel werd groter en groter. Deze ellende was ongekend. Zoiets had ze nooit eerder gezien. Een paar keer dacht ze dat ze zelf in huilen uit zou barsten. Ze voelde de blikken van Arjaan steeds weer in haar rug prikken.

Leen kwam eindelijk terug. De boer met paard-en-wagen ook. Het paard werd op stal gezet met de haverzak om de hals.

Het boerengezin verzamelde zich in de keuken voor het avondbrood van zes uur. Maar wat er nog aan brood over was, werd gesneden en gegeven aan de mensen die nu in de schuur bij elkaar zaten op enkele strobalen. Zwijgend wachtten ze op wat er verder komen ging, sommigen van hen zonden in stilte een enkel gebed omhoog. De twee jengelende jongetjes van een jaar of zes à zeven, waren eindelijk in slaap gesukkeld.

Het was inmiddels donker worden, besepte Sonja bezorgd. Bang was ze niet, maar wel ongerust. Ze hoopte maar dat vader en moe inmiddels ook hadden gehoord wat er in de stad gaande was en waarom zij en Leen niet thuis waren gekomen nadat ze vanmorgen naar de stad was gereden. Maar voorlopig kon ze niets doen. Ze moest wachten en er de moed inhouden.

De vluchtelingen deden hun behoefte op de mestvaalt. Ze aten de snee brood en dronken van de hete koffie met veel

melk en suiker. Arjaan bracht nog een kan met melk. Melk hielp niet alleen tegen de dorst, maar ook tegen de honger, bromde hij, zichtbaar ongemakkelijk met deze onverwachte situatie. Zijn schoonzus zou morgenochtend voor dag en dauw nieuw brood moeten bakken. Gelukkig hadden ze meel genoeg.

Als de vluchtelingen hadden gegeten, zou hij een ander paard voor de wagen spannen en hen naar de dichtstbijzijnde haven brengen. Misschien was er nog een schipper die hen mee zou willen nemen. Anders werd het morgenochtend voor ze verder konden gaan. Maar hier konden ze niet blijven.

Het was pikkedonker en erg koud toen ze eindelijk over de Schelde voeren, terug naar Zierikzee. Ditmaal zaten ze op een mosselkotter vol mensen, die tot op het dek toe kleumden. Er was binnen en buiten geen enkel plekje meer vrij. Het maakte niet eens meer uit of ze misschien nat werden van het buiswater.

Sonja stond aan de reling. Haar ogen staarden in het niets, terwijl ze terugdacht aan vreselijke verhalen van vandaag. Ze was inmiddels zo moe en zo hongerig dat ze het bijna niet meer voelde. Vanmorgen vroeg was ze nog totaal onwetend van al die ellende opgestaan, herinnerde ze zich ineens. Dat leek niet dezelfde dag, maar eerder een eeuwigheid geleden. Natuurlijk, de wereld stond in brand! Sinds twee maanden, vanaf augustus 1914, was er bijna overal in de omringende landen oorlog. Tot nog toe had Nederland neutraal kunnen blijven, maar of dat zo zou blijven, wist niemand.

Op donderdagmorgen was ze zoals gebruikelijk met boter en eieren naar de stad gereden, samen met Leen, om de boerderijproducten daar te verkopen. Vader Goemans of Leen gingen altijd op donderdag naar de beurs, met monsters van de producten die ze wilden verkopen. Die zouden dan later door de handelaren worden opgehaald om per schip verder te worden vervoerd. Toen hadden ze de eerste geruchten gehoord.

Sonja, haar jongere zusje Marina en haar moeder waren op woensdag ook al naar de stad gereden. Ze wilden toen zo veel mogelijk voorraden inslaan. Suiker, stroop, koffie, thee, zeep; alles wat er nog te krijgen was en waarvan ze vreesden dat er binnenkort een groot tekort aan zou ontstaan. Ze waren om beurten elke winkel in gegaan om er die boodschappen te halen. Eerst ging Sonja naar een winkel en een poosje later ook haar zusje Marina, want anders zouden ze niet zo veel meekrijgen. Ze waren immers de enigen niet die een voorraad aanlegden. Ze gingen ook naar winkels waar ze gewoonlijk nooit kwamen, omdat de winkelier van een andere kerk was. Ze hadden gelukkig genoeg geld om een heleboel te kopen.

Maar dat was eergisteren geweest. Gisteren, op donderdag, was ze zoals zo vaak naar de stad gereden omdat het dan marktdag was. Toen was er nog nauwelijks een vluchteling te bekennen geweest, maar Leen had erover gehoord en wilde vanmorgen vroeg weer gaan kijken. Sonja was met hem mee gegaan om te kijken of ze nog meer boodschappen kon halen. Toen was de vluchtelingenstroom inmiddels goed op gang gekomen. Zodoende waren neef en nicht op reis gegaan om te helpen. Ze was nooit eerder zo ver van huis geweest. En nu was het de nacht van vrijdag op zaterdag. Veel van de uitgeputte vluchtelingen waren in slaap gevallen. De eerste slaap in twee heel lange, angstige dagen.

Ze rilde ineens in de koude oktobernacht en schudde haar hoofd. Toen merkte ze dat er iemand achter haar kwam staan. Het was Leen. ‘Het is diep in de nacht eer we in de stad komen, Sonja.’

Ze knikte gelaten. ‘Hoe krijgen we deze mensen eigenlijk van Zierikzee naar huis?’ vroeg ze toen. ‘Ze zijn uitgeput. Deze koude overtocht gaat ze evenmin in de koude kleren zitten.’

‘De tilbury staat nog in de stad bij oom Johan en tante Trui, zoals altijd. Rijd jij met de twee oude vrouwen en de zwangere vrouw naar huis. Prop ze maar op elkaar in het rijtuig.’

‘Dat is te zwaar voor Bruin, dat gaat niet. De tilbury is al afgeladen met de voorraden die we vanmorgen nog hebben kunnen kopen. Gelukkig is alles veilig, achter de poort van oom Johan.’

Leen aarzelde. ‘Ik kan paard-en-wagen op gaan halen met de tilbury, en de zwangere vrouw vast meenemen. Je moeder kan er dan even over nadenken waar we al die mensen moeten laten. Dan blijf jij bij de anderen in het huis van tante en haal ik jullie later met paard-en-wagen op. Het is nacht, we zullen iedereen wakker moeten maken. Marina zal hopelijk overal doorheen slapen. En je broer...’ Leen aarzelde en slaakte toen een diepe zucht. ‘Het is maar te hopen dat daar geen narigheid van komt. Het is echter onze christenplicht om te helpen. Zo dachten we er vanmorgen over en daar is niets aan veranderd. Nietwaar, Sonja?’ Hij keek haar door-dringend aan.

Ze keek hem recht in de ogen terug. ‘Nee,’ liet ze vastberaden weten. ‘Op de een of andere manier vinden wij wel een oplossing voor de problemen die zich nu voordoen. Wij kunnen deze mensen direct opvangen, zonder dat ze eerst naar de concertzaal hoeven gaan zoals de meeste anderen.’

‘Als daar nog mensen bij kunnen,’ zei Leen, ‘en dat betwijfel ik. Het zijn er al zo vreselijk veel.’

‘Ze zullen wel genoteerd moeten worden als ze van boord komen.’

Leen schokschouderde. ‘Dat is bijna onbegonnen werk, en in veel families zijn de mensen elkaar kwijtgeraakt in de paniek om weg te komen uit wat ik de brandende hel heb horen noemen.’

Ze zuchtte en huiverde. Ineens kwamen er zomaar tranen in haar ogen. ‘Wat gaat er allemaal nog meer gebeuren, Leen? Is er al niet genoeg ellende geweest?’

‘Zeker,’ antwoordde hij op vlakke toon. ‘Maar niemand die het weet. Kom, ga zitten en probeer warm te blijven. Het duurt nog even eer je in een warm bed ligt om bij te komen. En er moet nog veel gebeuren eer het zover is.’

Ze knikte en zocht een plekje, wat overigens niet meeviel.

Er waren veel mensen die van uitputting in slaap waren gevallen. Haar verpleegstersoog keek waakzaam rond, maar toen besepte ze dat Leen gelijk had. Ze was ook moe. Zo moe als ze nooit eerder was geweest.

Historische roman over de vluchtelingenopvang in de Eerste Wereldoorlog

In oktober 1914 wordt Antwerpen gebombardeerd. Een grote stroom vluchtelingen zoekt veiligheid over de Nederlandse grens. Sonja Goemans en haar neef Leen zien met lede ogen aan hoe Zeeuws-Vlaanderen overspoeld wordt door vluchtelingen – de boeren kunnen het niet meer bolwerken. Ze besluiten een aantal vluchtelingen onderdak te geven in het washok en de schuur van hun boerderij. Eenvoudig is dat niet, want de familie Goemans heeft een groot geheim, dat onder geen beding mag uitkomen.

Gerda van Wageningen is met meer dan 110 romans op haar naam een begrip onder lezers van streek- en familieromans. Vooral haar historische romans vinden een groot lezerspubliek. *Dostie* is het eerste deel van een nieuwe trilogie die zich afspeelt op Schouwen-Duiveland.

Z&K

ISBN 978 94 0190 743 9 NUR 344

www.romanserie.nl